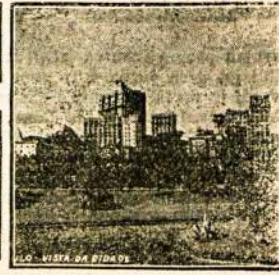


LIETUVIS



Redakcijos ir Administracijos
adresas:
„LIETUVIS“
Rua Bandeirantes, 92,
Caixa Postal, 1764,
São Paulo.

JORNAL LITHUANO
Lietuvių S-gos Brazilijoj Organas. Leidžia Spaudos D-ja „šviesa“
Prenumeratos kaina: Brazilijoj metams — 10\$000 pusei — 6\$000 atskiriems mėnesiams po 1\$000.
Užsienin: metams — 20\$000 pusei metu 10\$000. Atsk. numeris 300 reis.

Redaguoja
L. Gnaigalas

3-ji METAI.

SÃO PAULO, 1935 m. Rugsėjo - Sėtembro mėn. 14 d.

NR. 37 (349)

Respublikos Prezidento A. Smetonos kalba, Pirmąjį Pasaulio Lietuvių Kongresą atidarant.

Mielieji užsienių lietuviai, svečiai ir viešnios, sveiki atvykę tėvynėn Lietuvon.

Labai džiaugiuosi gais Jūs pasveikinti Valstybės Vado vardu šiame iškilmingame susirinkime. Šiandien yra jaučiu malonumo padėkoti Draugijai Užsienių Lietuviams Remti, kad sėkmingai įvykdė kongreso sumanytą, padėkoti visiems, kurie šodnį, darbu ir lėšomis dalyvavo tarp svarbiausio mūsų tautai žygyje.

Šis kongresas yra istoringos reikšmės: jis yra pirmas, jis deda pastovius pamatus visų kraštų lietuviams bendrauti. Kaip visos tautos, taip ir mūsų sielė yra jau pasklidusi per visą pasaulį. Šiandien visi nori išlaikyti tautiškumą ne tik savo valstybės ribose, bet ir toli už jų. Kai didžiosios tautos, kaip vokiečiai, italai, lenkai ir kiti rūpinasi, kad nepakriktytų jų tautiečiai, kurie yra užsieniuose, tai ką bekalbėti apie mažas tautas, kaip lietuvius, kuriems buvo likimo lemta sutirpti ligi kelių milijonų skaidelus. Praradę begalės savo žmonių svetimiems, instamųjų tarnauti svetimiems idealams, jie bent dabar turi sukurti. Šiam visuotiniam kongresui vadovauja kaip tik mintis glaudžiau teltis draugėn ir stipriai laikytis iš vieno, kad mūsų ne didelės pajėgos veltui nežūtų svetimuose kraštuose.

Kelios kartos atstovaujamos šiame susirinkime: senoji, jaunoji ir dar jau nesė. Kurie gimę augę Lietuvoje, matę ją prieš Didįjį karą svetimųjų jungė, tiems šiandien, matant ją laisvą, atspalaidavusią iš nelaisvės paudžių, lengva pajusti ir suprasti jos pažangą. Sava valdžia valdo kraštą, savo kalba vartojama visur, visuomenės ir vyriausybės įstaigose. Vietoje rusiškų mokyklų, kurių žymais buvo skaitoma — tikstančiai lietuviškų mokyklų, vietoje rusų mokytojų — tikstančiai lietuvių mokytojų. Jaunimas auklėjamas saviškai, tautiškai. Vietoje rūkų, pro kurias tekdavo užsieni kams ir varpininkams žvalgytis saulės švintant, matome skaisčią, pilną vitties ateitį. Šviesia, blaivia gadyne turime. Kiek daug per tą keliolika metų padaryta, kai mūsų tėvynė tapo nepriklausoma!

Šimtais milijonų dėta savo kultūrai ugdyti: švietimui, mokslui, menui, žemės ūkiui, prekybai ir pramonei. Viskas atgyja ir auga ant karo pridarytų griuvėsių. Krašto lėšos, kurios pirma, kai tebebuvo nelaisvėje, būdavo suvartojamos svetimiems reikalams, dabar vartojamos saviesiems. Kurie atsi-
monate prieškarinį Lietuvą, tie turite atsiminti ir liūdąsio ano mato datą:

Oi eism, mes čia nebūsim,
Čia mums ne tėviškėlė.

Čia juoda duona,
Ir tos neduoda...

Štai kaip tekdavo dejuoti carinės Rusijos valdžioje. Šiandien linksmesnes dainas dainuojame, džiaugsmo giesmes giedame. Seniau statydavomės tik kryžius, kančių ženklus, o dabar statomės ir laisvės paminklus. Tai-jaunajai kartai pamokymas, kad tik per kančias pasiekinama laimė, kad be vargų nėra laimės.

Tio lietuviai, kurie gimę augę svetimuose kraštuose, gal kitaip mano. Jie ten yra matę daug visokio turto ir visokių gėrybių, tai gal ir Lietuva jiems rodosi mažutė ir neišdomi. Klaidinga būtų taip spręsti. Lietuva reikia lyginti ne su ju naujais tėvynė, o su tuo, kokia yra buvusi ir kokia dabar tapusi. Lietuvos pažanga turi būti savo mastas. Ji neturi nei dangoraizių, nei kitokių didingų pastatų, nei inspudivios pramonės, kaip kiti kraštai, kad turi, tačiau jos pažanga milžiniška. Juk iš visai menkų pajėgų teko Lietuvai kurtis, gairintis ir statytis sugriuvęs gyvenimas. Pradžioje stigo jėgai prašvitusių, apmokytos kariuomenės, viso šokių ar tokių lėšų stegties vales priešais. Bet tas stiglius, kaip ma tute, buvo užpildytas, daug kas sukurta beveik iš nieko ir valstybiškai sutvarkyta. Visur matyti sveikų atgimstančios tautos žymių. Kausas buvo, bet ne toks, kok šiandien yra. Savo galia, savo lėšomis esame sukūrę laikinąją sostinę, siekiančią lygintis su svetimųjų kraštų didžiais miestais. Visa tai tai vieningo tautiško darbo vaisius.

Neprivalome pamiršti, kad Lietuva atstatyta visų lietuvių pastangomis: tu, kurie gyvena savo krašte, ir tu, kurie gyvena užsieniuose. Tada išsidedimo galvon ir visumet minėkime. Kai pavergtoje Lietuvoje buvo persekiojamas lietuviškas raštas ir katalikiškas tikėjimas, kai buvo spaudžiamas tautiškas atgimimas, tai užsienio lietuviai, ypač amerikiečiai, ugdė savybėje tautos samone, palaikė lietuvių spaudą ir ją platinė savo pirmoje tėvynėje. Daug, labai daug paramos sulaukdavome iš užsienių lietuvių, mes, palikę savo gimtąjį kraštą. Nepamiršdavo jie nei savo giminių, nei savo pažįstamųjų ir siūdavo jiems sunkiai uždirbto skaitiko. Niekuomet jie nepamiršdavo savo nuvargusios motinos Lietuvos. Ir kai užgriuvo Didysis karas, užsienio lietuviai suskato gelbėti Lietuvą kas kaip galėdami. Gražiai jau tada jie suprato, kad vienybėje galybė. Savo patyrimu ir savo lėšomis jie stipriai remia Lietuvos pastangas išsivaduoti iš nelaisvės, remia jos pirmąją valdžią, Valstybės Tarybą. Svetimieji, pamatę tokią lietuvių vienybę, invertino jų laisvės troškimą. Vienybė buvo didis veik-

nis mūsų nepriklausomybės kovose, kur yra žuvęs ne vienas Amerikos lietuvis kariu savanoriu. Tautiška vienybė padarė mūsų tėvynę laisvą, taigi tos vienybės turime ir toliau laikytis. Kai Lietuva tapo laisva, kai jau džiau gėsi kurdamas savo kultūrinės gėrybes, Darius su Girėnu ryžosi pagarsinti pasauliui jos vardą, leidęsi pavojingon kelionėn iš Amerikos per Atlanto vandenyną. Tarp debesų ir saulės, audrų ir vėtrų mėtom, skrido jie sparnuota mašina lietuvių tautos aerodroman, Kauinan, kur pakyla ir susileidžia mūsų draugai lakūnai, kad pasiektų savo tikslą. Nugalėjo Atlanto vandenyną ir žuvo, bet savo herojiska mirtimi inamžino Lietuvių vardą pasaulinėje istorijoje. Savo šituo žygiu jie paliko mums tautiškos vienybės testamentą: negailėkite savo gyvybės, kai jos reikalauja Lietuvos garbė! Štai kitas kultūrinis žygis užsienių lietuvių: dr. Račkus, Amerikos lietuvis, padovanojo gimtajam kraštui savo kruopščiai suselintą vertingų dalykų rinkinį. Gėrėdamies galime pasakyti, kad užsienio lietuviai, kaip geri vaikai, nepamiršta savo motinos Lietuvos, ypač tai tuomet, kada esti sunki jos burtis. Mes tikimės, kad taip visumot bus.

Tautų burtis nepastovi. Joms tenka gyventi vargesnių ir laimingesnių dienų. Štai dabar siaučia visame pasaulyje vadinamasis krizis. Jis neaplenkė nei Lietuvos. Rūgija visur, rūgija ir pas mus, kad sunku gyventi. Bet ne taip seniai esame turėję ir labai gerų metų. Atėjo blogesni. Tačiau niekas jų nenorėtų mainyti nei su karo metais, nei dargi su 1919 ir 1920 metais, kada mūsų tautai teko kariauti su visokiais priešais, tvarkant ir tvirtinant savo valdžią. Jei mūsų kariai au ojo savo gyvybę tėvynės laisvei, tai mažas, palyginti, yra daiktas kentėti šiuos ar tuos nepriteklius arba paaukoti daugiau vteno kitu litu savo krašto reikalams. Šiandien sunku, palūkėjus gali vėl pailengvėti. Tarp vargo ir polisis gyvenimo.

Visas pasaulis politikos nerimo kamuojamas. Visur visa juoda, virpa, visur pavojai graso. Ir mus paima nerimas. Bet ar mes turėtume nusimininti? Niekuomet. Saugokime laisvę ir išsaugosime. Gyvename tarp didžiųjų valstybių. Kartais iš šen ar iš ten pasigirsta mums garsų balsų. Tačiau, tvirtai stovėdami, kaip mūsų tautos gairintojai, ausrininkai ir varpininkai, turime tikėti, kad ištersime ir atsispirsime.

Galbūt, kitiems rodosi, kad mūsų kraštas, jei turėtų geresnę valdymo formą, lengviau gyventų ir lengviau būtų įveikiami visokie sunkumai. Žinau, kad taip manančių turime nemažai.

Bet ar tik jie neklysta? Juk prieš kelerius metus prie tos pat valdymo formos mūsų krašte buvo daugiausia per teklius: valstybės biudžetas buvo pasiekęs pusketvirto šimto milijonų litų! Kad šiandien galas su galu sunkiau suvesti, tai reikia įieškoti priežastes ne valdžioje, o bendruose pasaulio reikiuose. Visur rinkos užsidiariusios, visur dėl jų atakliai kovojama, visur finansinė padėtis pasunkėjusi. Tai juk karas, tiesa, ne ginklais, o ekonominėmis priemonėmis. Kai tokias karings vėtros siaučia, tai reikia daugiau budėti ir nežabotos laisvės ribos siaurinti. Bet visa tai neamžna, tai laiko padoras. Nėra visiems laikams nustatytų visiems kraštams vienydų valdymo formų. Valdžia gera, kai tinka realiam gyvenimui. Ne viena kuri valstybė, o visa Europa šiandien negaluoja ir įieško tikresnių valdymo formų.

Šio kongreso reikšmė yra svarbi ypač dėl to, kad norima arčiau sutelkti mūsų tautą. Jos vienybė reikalinga ir tam, kad atgautume Vilniaus kraštą. Mes tikimės įj atgauti vieningu darbu ir tvirtu ryžtu. Stovėdami ant tautiško kelio, nepasiduodami svetimoms srovėms, grasančioms mus paskandinti, mes, kaip Darius ir Girėnas, visokių vėjų pučiami, visokių priešingų vėtrų kiliudomi, taikinkime in vieną srovę in Lietuvą, lėkime in jos aerodromą. Jūs, mielieji svečiai ir mieliosios viešnios, plaukėte visokiomis jūrių srovėmis, visokiais laivais, o gavote išilpti tame pačiaus mūsų tautos uoste, Klaipėdoje. Tą pat galima pasakyti ir apie visokias gyvenimo srovės, svetimąsias ir savąsias: visoms joms svarbiausia tautiška bendra tėkmė. Metame šalin visa, kas mus skiria, telkiamės apie tai, kas visiems bendra. Taip apčiuopama tautiškoji tėkmė.

Džiaugiuosi galįs dalyvauti pirmam visuotiniame užsienių in Lietuvos lietuvių kongrese, glitai insitikins, kad jis padės tautiškas padėtis teltis vi siems lietuviams, įieškantiems bendrų kelių mokslu, mene, švietime, technikoje, žaisime ir visur kitur tautiūje kul tūroje. Būlimi lojalūs tiems kraštams, kurie tapo jums antrąja tėvynė, jūs nie kuomet nepamiršite tos meilės, kuri esate skolingi savo pirmajai tėvynėi, savo motinai Lietuvai. Man rodosi, kad jūs, nuėję šiandien vakarą nusilenkti Lietuvos Nežinomojo Kareivio Kapui, pasijusite tenai pagauti vienin gos dvasios, pasijusite dar viningesni, nei ligšiol, akivaizdoje tų gyvybės aukų, kurios buvo padėtos mūsų tėvynę vaduojant iš nelaisvės. T. i. meilės au kos.

Baigsiu savo žodį linkėjimais, mie lieji svečiai ir mieliosios viešnios, kad,

arčiau pėtinę Lietuvą, skelbute pasauliui jos gerą vardą, kur jums tenka gyventi ir sukltis gyvenimo sukuryje. Lin kiu jums, Lietuvoje besidairant, maloniai praleisti laiką, pažinti mūsų kultūrinį gyvenimą, sveikiems ir linksmiems laimingai sugrįžt i tuos kraštus, iš kur atvykę, ir dar labiau pamilti visų mūsų motiną Lietuvą.

Tsb.

LIETUVOJE

Lietuviai lenkų seimo rinkimuose nedalyvauja.

Gautomis iš Vilniaus žiniomis, Laiskinasis Vilniaus lietuvių komitetas, turėdamas galvoje, jog Vilniaus krašto lietuvių politinė būklė nepakitė, nutarė nekeisti savo ligšiolinio nusistatymo Lenkijos seimo rinkimų klausimu ir šiuose seimo rinkimuose, kaip ir seniau nedalyvauja.

Pasaulio žydų mokslinis suvažiavimas Vilniuje.

Rugpjūčio mėn. Vilniuje įvyko didelis žydų mokslinio pobūdžio suvažiavimas. Suvažiavime dalyvauja viso pasaulio žydų atstovai.

Neumanno bylos pasekmės.

Klaipėdos krašto direktorijos pirmininkas išsiuntė raštus Ernstui Neumannui, Pauliui Kvankui, Kurtui Haankui, Alfredui Kriegeriui, Leo Betcheriui kur yra pranešta, kad jie visi kaip nuteistieji sunkiųjų darbų kalėjimu atleisti iš tarnybos ir nustojo teisės gauti algą bei pensiją.

Ne visi žmonių vedėjai moka Lietuviškai.

Dabar inspekcijos atstovai, lankydami žmones, randa žmonės administruojant tokius žmones, kurių dalis nemoka valst. bės kalbos. Tuo reikalu rengiamasi prašyt vyriausybę, kad žmonių vedėjams nemokantiems valstybės kal-

bos būtų paskirtas terminas išmokti, o kas nešimoks būtų pakeistas mokančiais.

Stinga lauko darbininkų.

Tuo tarpu kai Lietuvos miestai skundžiasi bedarbiais, kaimuose darby-motėms prasidėjus stinga lauko darbininkų. Šiemet ta stoka jaučiama dar labiau, nes daugelis darbininkų išvažiaavo į Latviją geresnių uždarbių ieškodami. Dėl to šiemet, beveik neproporcionališkai ūkio gaminių pigumui, yra pakilęs atlyginimas už darbą.

Pritalskomoji statistika.

Vienoje Pagrio mokykloje atsitiktinas svečias paklausė mokytoją, kiek pas jį vaikų kitataučių. 30% — atšovė ligal negalvodamas — O žydų kiek? — Tiek pat! — Tai kur rusai, gudai? — Jie pas mus, pagal aplinkraščius, priskiriami prie lenkų. Juk tie patys slavai! — Nenuostabu, jei toki statistikai kartais ir lietuvius prie slavų priskiria.

Dariaus ir Girėno paminklai

Amerikos lietuviai sportininkai atvežė buv. Didz. karo dalyvių Amerikos lietuvių skyriaus paminklinę bronzinę lentą.

Apdovanotas min. Ristelhueberis.

Respublikos Prezidentas Francūzijos ministerį Lietuvai Ristelhueberį, išvykstantį i naują paskyrimo vietą, apdovanojo I laipsnio Gedimino ordinu.

Bus išleista kongreso monografija

Kongresui baigusis ir visus protokolius jo reikalus aptvarkius, numa toms išleisti kongreso monografija. Viskai pirmojo pasaulio lietuvių kongreso dalyviai jos ruošėjams įteikė po dvi savo fotografijas su trumpomis biografijomis.

Dr. Račkaus ir spaudos — kultūros parodos aplankė 2.000 žmonių.

Universiteto I rūmuose įvykstan-

čios Dr. Račkaus muziejaus ir išelvisijos spaudos — kultūros parodos vis daugiau traukia kauniečių dėmesį. Ligšiol paroda aplankė apie 2000 žmonių (1080 privačių lankytojų su bilietais, apie 500 kviestųjų svečių atidarymo dieną ir apie 500 kongreso dalyvių, choristų ir ekskursantų užsienio lietuvių. Be to, iš provincijos atsilankė kelios jauniuo ekskursijos. Rimtieji lankytojai, kurie nori nuodugniai viską apžiūrėti, parodose praleidžia net po 3—4 valandas ir dar žada antrą kartą ateiti, nes parodose daug įdomių eksponatų. Smulkiai parodas apžiūrėjo Ministeris Pirminkas J. Tūbelis ir vyriausybės nariai, ministeris Anglijoj B. Balutis, direktoriai, profesoriai, meninkai, visuomenės žymieji darbuotojai. Paskutinio jų atidarytasis numizmatikos, archeologijos, paleontologijos skyrius sukelti gyvaušio susidomėjimo, kaip ir Dariaus—Girėno skyrius, kuriame surinkta daug medžiagos apie didingąją lakū nu žygį. Parodų uždarymas numatytas rugpjūčio 19 d., taigi jau pirmadienį.

Baisi žmogžudystė.

Rugpjūčio mėn. 13 d. naktį Vežio nių kaime, Jėzno vals., uošvis kirvius mirtinai užmušė savo žmoną, žentą prad. mokyklos mokytoją Praną Paulionį ir pats miške nusišovė. Istorija tokia: mokyt. Paulionis, mokytojaudamas Motiesonyse, susipažino su žmogžudžiu Budros dukterim ir pradėjo draugauti. Nors jo dukštė buvo paprasta mergaitė, bet uošviui mokytojus nepatiko. Kuomet jis sužinojo, kad dukštė nori už mokyt. Paulionio tekėti, tai Budra keletą kartų jankėsi pas pradz. mokyklą inspektorijai klausiti dėl būsimos žento cenzo ir jo do roviškumo. Iš čia jis gaudavo geras žinias. Tačiau vistik jį tuo nebuvu patenkintas. Š. m. liepos mėn. 13 d., nuteikę į Marijampolės parapijos bažnyčią, susituokė. Pabuvę Pr. Paulionio tėviškėje, parvažiavo pas Budrus. Motina džiaugėsi, kad turi mokytoją žentą, o tėvas irgi atrodė patenkintas. Žentas, pagyvenęs keletą dienų, pradėjo rūpintis ūkio reikalais. Matyt, uošviui tas nepatiko. Kartą, kai žmona ir žentas sumigo, paslėmęs aštrų kirvį, nužudė miegančią savo žmoną, o po to įsi-veržęs į kambarį, užpuolė miegantį žentą, kuriam suskaldė galvą, kėsinosi dar

ta patį padaryti ir dukteriai, bet, jau nors ir sužeistai, pavyko pasprukti. Po to žmogžudys išbėgo į mišką ir revolveriu vydos nusišovė.

Šitas šurpulingas įvykis labai sujudino viso kaimo ir apylinkių gyventojus. Policija smulkmenas uoliai tiria. Budra už žmogžudystę buvo bausas ir sėdėjo keletą metų kalėjime.

Kuriama viso pasaulio lietuvių studentų sąjunga.

Rugpjūčio 16 d. buvo studentų organizacijų atstovų pasitarimas, kuriame dalyvavo Lietuvos, Jungt. Amer. Valstybių, Latvijos ir Vilniaus universitetų studentų atstovai.

Pasitarime pareikšta vienoda nuomonė, kad reik įsteigti viso pasaulio lietuvių studentų sąją. Sąją steigdama tokiu būdu: pirmausia sudaryta komisija iš Lietuvos, Latvijos, Vilniaus ir Jungt. Amer. Valst. studentų atstovų (jeina po vieną atstovą), kuri parengs sąjungos statuto projektą. Komisiją suorganizuoti ir statutą parengti pavesta Kauno universiteto lietuvių studentų organizacijų sąjungai. Statuto projektas bus išsiuntinėtis į viso pasaulio lietuvių studentų sąją jeinančioms studentų sąjungoms, kurios galės padaryti savo pastabas, o paskui sąjungos steigimas realizuotės.

Vanduo po 3 skatikus.

Kadnais Vilniuje buvo daug miestu šulinii — pompų, iš kur neturtingieji gyventojai galėjo nemokamai vandens atsineiti, pavyzdžiui, Užupy prkaryžių, katedros aikštėje, Vokiečių gatvėje, Žydų, pas Bonifratrus ir kitur. Dabar magistratas tuos šulinius uždarė. Kas nori gerti — temoka pinigus Yra pastatytos atitinkamos būdelės, kur sėdį bobelės parduoda vandenį po 2—3 skat. už kibirą. Vidutiniškai šeimynai reikia 5—6 kibirų vandens į dieną, o tai 15 sk. kasdien, 4,50 auks. kas mėnuo. Proletarui 15 sk. didelis pinigas: 3 kilogramai bulvių, beveik kilogramas duonos. Užtat jis stengiasi vartoti kuo mažiausią vandens, o nuo to kenčia švara, higiena, sveikatingumas.

Jonas Marcinkevičius.

Senelių lizdas.

(Pabaiga)

Viera nusigrįžta. Zapylino, karėvių ir darbininkų nustebusių akių lydimas, veiks pustekinė bėga į parką. Širdis smarkiai muša, plačiai traukia šal tą orą. Ji bėga, vis bėga, ašarų nesu laikydama.

III

Kelias šviesus, girgždantis. Dangus mėlynas, žvaigždėm kaip žibantiom ugnim nubertas. Kažkur toli prunkčia arklys. Sunes loja iš lėto, be reikalo.

Viera skuba ir skuba į priekį, ne turėdam jokio tikslo. Ot, veda ją į priekį kruvina širdis, ir viskas. Net galvoti negali. Suspaudė, surakinio jos smegenis ne vynes, bet didelis nusi vylinas gyvenimu, neįveigiama ateitis Ji vieną vieną tarp tų trobelių ir apsnigtų laukų. Net žvirblis ir tas pakely nesiesikapeto...

Toliau kiek šone Viera pamato nedidelę medinę, sniego nuklotą bažnyčią. Ji stabeilėja, ligai žiūri ir negrįžta atgal, bet eina bažnyčios linkui, prisimindama jaunystę, raras ir vargonas. Žingsnis po žingsnio ir ji mato save dar jaunutę mergaitę, kada pirma

tėvų bėgdavo į bažnyčią, džiaugdavos, pamučius visoj bažnyčioj degandias žvakes ir išgirdusi kunigo tokį šveinų malonų balsą. „Dominus vobiscum!“ — suskamba jos ausyse ta švelniausioji muzika, kurios beveik dvidešimt metų nėra girdėjusi.

Ir Viera žengia greičiau. Ji skuba, lyg bijodama paveluoti prie pirmosios komunijos.

Šventoriuje ramu. Sniegas nutu pėtas paukėlių, medžiai tyliai brazda, ir bažnyčioj girdėti ramūs ir monotoniški garsai: „Melskis už mus!“ Prie pat bažnyčios laiptų ant didelio, įtrkusio senų girnų akmens Viera stabeilėjo. Viena bažnyčios durų pusė pravira, bažnytėlėj šviesų. Ir dabar tik Viera pastebė, kad ant laiptų primėtyta eglia šaklų.

Viera lėtai, lyg bijodama, kad jos kas nepažintu, įeina į vidų. Šalia Nukryžiutojo sėdi keturi elgetos ir, ją pastebėję, balsu garbina Dievą. Vienas visai susikūpinęs senis vidury su dele, užriesta, kad šv. Augustino lazda, atkiaša ranką pirmutinis, kiti du išstraukę kaip rečizinius ražančius. Tik senutė, sulopytom, nebaieškios spalvos skarom susisupusi, nebe žodžiais, bet ašarom prašo kapeikos.

Klaikiom aktim Viera dairosi vi-

sur, bet akys vis sustoja prie didelio, pervalto šonu Nukryžiutojo, ir vis ne siryžta prieiti, persižegnooti ir pabučiuoti jam į kojas. O tos kojos tokios mažytės, taip nubūčiuotos, kad baltos spalvos vietoj, pasidarė kaip žemė. Tai čia Viera! čia ramu. Ji taip jaučiasi apsaugota nuo viso pasaulio, nuo skausmų ir susirūpinimų.

— Viešpatie, aš tave apleidau, — išsprunka iš jos lūpų, ir ji krūptelėja. Ji atgimsta. — Tai Tu man, Tu užde jai visas baumes ir dėl to aš šiandien tokia vieniša pasauli. Aš Tave norėjau iškelsti į piną, garbę. Aš dėl to tik persikirkėčiau ir tekėjau už ruo...

Tarpdury Viera atsiklaupia. Keletas moterių vis dar nebaigia poterioriuti ir, sualusias rankas trindamos, kartoja „melskis už mus“, „melskis už mus“, o vienas vyriškis, prie didžiojo altoriaus atsiklampęs, įsimigęs į didelę odiniu viršeliu maldaknygę, dažnai verčia vieną puslapį po kito. Bažnytėlis vidus papuoštas žaliais vainikais, altoriai apkaityti.

Ak, čia, matyt, neseniai iš tolimų parapijų buvo suvažiavę žmonės, kilupo ju, meldėsi ir verkė! Gal ne viena tokia, kaip ji čia šiuostė didijj alturių — Kristų su perverta širdim. O ji, ji seniai pabėgo ir nuėjo svetimų dievų ieškoti...

Viera žiūri į Nukryžiutojo veidą. Erėkėdais suspausta galva, jis toks liūdnas, bet štai... šypsosi. Spinduliuoja

iš jo veido tokia patraukianti jėga, atleidamas. Juk pirma, kai ji žūrėjo, Nukryžiutatis buvo skaudžiai nulenkęs galvą, o dabar šypsos ir, rodo, kviečia ją prisitrinti. Štai ir didysis altorius. Stovi dvylika apaštalu nuo dulkių nuvalyti, vienas laiko atverstą knygą ir toks rimtas, kilnus, bet ir tas šypsos. Šypsos visa dvylika apaštalu! abu mažieji altoriai, šypsos angelai ir pačiam altoriaus viršui — Dievo akis.

Viera perstęgnoja ir klaupiasi. Skarom apsiraišiojusi, elgeta, senutė, kiek tik ligali gergždžiančiu balsu prašo Dievą Viera! sveikatos. Ir ji nebe girdi nieko, tik klausos kiekvieno elgetos žodžio ir ūmai susigrėbia, kad elgetom nieko nedavė. Čia pat pakyla, pasilenkia prie senutės ir, rodo, ne ji pati, bet kita, nematoma ir stipri ranka, numauja jai jungtuvių žiedą.

— Už ką pasimelst, šviesiausioji? — dreba visa elgeta, o jos kaimynas šv. Augustino lazda tris kartus pašoka ir trinktelėja bažnyčioj, kaip gyva būtybė.

— Melskis už mažytę... už mane nuodomingą, — išsprunka iš Vieron lūpų; ji prie pat durų sukumpo. Ji ne uemato žmonių, nebegirdi maldos. Tik štai du šoniniai — šv. Jurgio ir šv. Panelės altoriai, lyg gyvi juda, šypsos, kviečia ją pas save, o jų tarpe ne Jėzus vaikelis, bet jos dukrelė. Toks malonus jos veidas, taip, rodo, rankeles ištiesus, ji kviečia ją, motiną, eiti gilyn

Karas -- žmonijos gėda

Ateity kariaus metaliniai kareiviai.

Visiems senesniems labai vaizdžiai atmenamos perėjo karo baisenybės. Žuvo masės. Jeigu didžiojo karo lavonus suguldytum šonais, tai per Lietuvą nusitęstų 5 juostos 40 metrų pločio tik vienų lavonų! Tai galima įsi vaizuoti, kiek žmonių atėmė tas baisusis karas. Bet tai dar ne viskas, nes karas paliko savo žymes ir gyvųjų tarpe. Ligoninėse guli įvairiai sužeistų perėjo karo invalidų. Kiti išėję sveiki parėjo be kojų, be rankų — visą gyvenimą nelaimingi.

Nuo neatmenamų laikų, kai Kainas užmušė savo broį Abelį, žmogus žmogų žudė. Laiko ratai sukasi, Aleksandras, Cezaris, Napoleonas — masėmis žudė. Pasaulis keitėsi, tas menkas kurinys — žmogus tiek išimokslino, kad nukariavo orą, vandenį ir dangų. Bet, mieli skaitytojai, per tuos ilgus amžius jis neįstengė nukariauti svarbiausios savo dvasinės silpnybės — kariauti. Neįstengė pašalinti tos gėdos, kuri paskui jį seka nuo pat pradžių. Jis negalėjo per tuos amžius suprasti, kodėl žmogus, užmušęs žmogų, turi pats savo gyvybę atkėsti, bet vos tik jį apvelka kokia nors kariška uniforma ir įbruka į rankas ginklą, tuoj už savo bendraminčio užmušimą jam sega margas juostas prie krūtinės, medaliais apkarsto. Žodžiu, herojum padaro. Kam tie medaliai, kam tie kaspinai? Atsakymas aiškus — už žmogžudystę. Tai sybė karti. Taip ir verda gyvenimo katile. Dideli mažesnius puola, mažesnius skriaudžia.

Štai ir dabar Italija puola Etiopiją. Mažas Etiopijos kareivių skaičius eis į kovos lauką basi, be šarvų, apgin klauiti primityviškais ginklais, tik keli turės moderniskus šautuvus, kuriuos Japonija davė politiniais sumetimais. Tuo tarpu Italija puls moderniskomis karo priemonėmis. Taigi, čia kaip tik pavyzdys, iš kovos tarp laukinių ir „kulturingų“ žmonių.

Etiopija turi tik aštuonis lėktuvus ir net šiam mažam lėktuvų skaičiui samdys užsienių lakūnus, tuo tarpu italių gausingas lėktuvų skaičius mes sa

vo slaubo šešėly ant mažulės tų laukinių valstybės. Ar tai kultūra? Ar tai civilizacija? Karas neklausdamas eina į priekį.

Šiomis dienomis vienas mokslininkas paskelbė, kad jis suradęs būdą be kareivių kariauti. Jis sako, kad ateities karuose žmonių šaudyti nereiks, nes technikos būdu bus galima padaryti metalinius kareivius, kurie oro bangomis bus valdomi iš tolimesnių vietų. Net dabartiniu metu Anglijoj darė bandymus su lėktuvu, kurį valdė oro bangomis nuo žemės. Žemėje pastato tik aparatą su įvairiais prietaisais ir, spaudžiant įvairius mygtukus, lėktuvas be žmogaus pakyla, laksto nustatyta kryptimi ir net nusileidžia. Taigi, dabar norima ir žmonės metaliniais padaryti, kurie vietoj galvos turės, pav., kul kosvaldį. Norint tokį „kareivį“ nukauti, reikėtų peršauti patį svarbiausią jo techniską organą — širdį. Savo piešiniais vienas dailininkas parodo, kaip ašitė „kareiviai“ šaudosi ore, nušautas kareivis krinta iš lėktuvo prie miške puotaujančių žmonių burio. Paveikslas tikrai jaudinąs. Sužeisti kareiviai bus gydomi jų pačių daktarų — metalinių žmonių, o karo laimėjimas pareis nuo to, kaip sumantai vienos ar kitos pusės kareiviai bus valdomi. Reikia tik stebėtis, kokių dalykų žmonės prasmENO. Taigi, ateityje žmonėms nereiks į karo lauką eiti, nes kariaus jų pačių padirbti metaliniais tarnai.

Bet gal ateityje žmogus supras, kad kariauti iš viso nereikia. Per greitą karą motinos džiaugėsi, kad jų vaikai dar maži, kad jų nelms į tų nelaimingųjų eiles. Džiaugėsi, kai jų vaiikai sveikti ir laimingi užaugo. Laiko upė teka, sukdama likimo verpetą ir kaip plunksną neša žmogaus gyvenimą į nepermatomą ateities miglą. Istoriija kartojasi. Vokietijoje, Italijoje, Rusijoje tie tariamieji „laimingi“ vaikai, kurie jau vyrą, dabar apvilkti uniformomis, stovi po savo valstybių vėlavo-

mis, stovi kareivių eilėse, pasiruošę vėlbuti armotų taikiniams.

Žmonės atranda įvairius prietaisus įvairiems dalykams nugalėti. Kada jie nugalės savo didžiausią silpnbę, kuri, kaip slaubo šmėkla, dengia civilizaciją — norą kariauti? Kada kultūringas žmogus patirs tą savo moralinę gėdą ir, metęs ginklą, visa gerkle sušuks: KARAS — ŽMONIJS GĖDA!

Ed. Styra.

BROLI-LIETUVI!

Neužmiršk, kad jau laikas atnaujinti «LIETUVIO» prenu-meratą antram pusmečiui. Neatlikęs to reikalo, neteksi geriausio savo draugo ir patarėjo.

Villa Zelina.

Žemės sklypai ilgalaikiam išsimokėjimui nuo 30\$000 milreisu mėnesiui po 10\$000 mil. už kvadr. metra. Taip pat pigia kaina parūpinama visu rūsiu statybai medžiaga.

Susisiekimas autobusais nuo se-nojo turgaus (Mercado) iki vietos ir bondė 32 (Villa Prudente).

Centralinės raštinės: Praça Antonio Prado, 3 sobr. ir Villa Prudente -- Rua Capitão Pacheco Chaves, N. 114 Agencija vietoje: Avenida Zelina, 33.

Reikalingi žemės pardavimo agentai -- propogandistai: kreiptis į centr. raštinę Villa Prudente.

bažnyčion melsti, atgailauti.

Vierai šiurpa. Ji tik dabar prisimena savo kūdiki, paliktą namuos. Ji tik dabar aiškiai suiranta, kad savo dukrelę krikštys ne čia, bažnyčioj, bet cerkvėje, gal tas pats popas, kuris ją su Glebovu taip nelaimingai surišo.

Ir Viera pasikella. Ji meldžias karštai, eina per bažnyčią pamzėti, vis dar į šalis darydamosi ir atsiklaupia prie didžiojo altoriaus. Dvilyka apaštalių, pats Kristus liepsnojančia širdim, šv. Jurgis, kovojantis su smaku, šv. Pranciškus su ištistom į dangų rankom, dideliais ir mažais sparnais angelai ir visa bažnyčia Vierai išposimoja pas save, tiesia rankas. Ir dabar bažnyčioje ne tik kolios bobelės baigia litaniją, bet šimtai chorų užgieda ir su groja šv. Petro bažnyčios vargonai.

Ir toj ekstazėj Viera pati išposi. Ji ne tik pamiršo, bet jai tiesiog išdilo iš galvos: motina, brolis, Glebovas, Budreika, Ovsenko, Zapylinas, senas kalvis ir visa, visa, kuo ji iki šiol gyveno, kas jai skaudino ar džiugino širdį. Tik vieną akimirką ilgais plaukais ir barzda popas, kuris keturis kartus apėjęs didžiuosius ir mažuosius altoriaus vartus, ją su Glebovu, žybtelėjo jos akyse toks bailsas, bet pamintas, nugaletas, kaip smakas po šv. Jurgio ugniū gu arklū.

Tarp to choro, tarp tų vargonų Vierai, rodos, kažk's kalba: sugrįžk, sugrįžk atgal, ir tu būsi išgelbėta.

Ir Viera susilenkia, beveik kniūp-

šėia puola ir verkia, vorkia taip garsiai, kad nutyla ne tik šimtai chorų, bet ir vargonų didingi garsai jos verksmo negali nuslopinti.

O moterėlės labiau trina susalusias rankas, bet keliais, keliais ilniausia prie Vieros pažūrėti, kokia čia ponitaip skaudžiai atgailauja.

Pasaulio Lietuvių Kongresas.

Pirmasis Pasaulio Lietuvių kongresas nustelbė visas kitas aktualijas. Italių — abisinių konfliktas ir Vaitkaus skridimas dabar Kaune tapo laikinai palikti nuošalyje.

Nors kongreso atidarymas įvyko rugpiučio 11 d. t. y. sekmadienį, bet jau šeštadienį buvo jaučiamas pakeltas ūpas.

Kongreso atidarymą Valstybės Teatran pateko maža dalis norinčiųjų, nes gi visų nieku būdu negalima sutalpinti. Gal pirmą kartą Lietuvoje buvo taip stropiai sekama Kauno radio programa, kaip kongreso atidarymo metu. Neturėję laimės patekti teatran, džiaugėsi galėdami iškilmingai nors per radio pasiklausyti.

Pirmoji kongreso diena paliko didžiausią įspūdį visiems: ir atvykusiems iš užsienių ir vietos lietuviams.

Patys kongreso rengėjai nesitiki jo taip didelio pasisekimo. Plačių masių domėjimasis buvo milžiniškas.

Sekmadienį visas Kaunas skendo tautinėse vėlavose o kai kur dar matėsi ir Jungt. Am. Valst. žvaigždėtos vėlavos, nes Amerikos Jungtinių Valstybių lietuviai kongrese sudaro lyg kokį pagrindą viskam. Jais ir domėjimasis didžiausias.

Dr. Račkiaus muziejus ir spaudos ir kultūros paroda susilaukė nepaprastai susidomėjimo. Tai lyg simbolinė paties kongreso paroda, nes iš tikrųjų ji puikiai atvaizduoja užsienio lietuvių gyvenimą.

Taip pat nemažai pasisekimo turėjo ir apžvalginė meno paroda.

Teko pastebėti, kad užsienio lietuviams pats Kaunas bendrai sudarė nepaprastą įspūdį. Ypatingai pačiu Kaunu ir jo apylinkėmis domėjosi jaunieji užsienių lietuviai, pirmą kartą čia atvykę.

Kariuomenės paradas, atsilankymas poligone, užsienio lietuvių sujauđimo. Lietuvos kariuomenė tiesiog sužavėjo užsienio lietuvius.

Kongreso metu įvyko viso pasaulio lietuvių mokytojų susirinkimas, kuriame dalyvavo apie 100 mokytojų.

Taip pat užsienių lietuvių studentai buvo nuoširdžiai priimti mūsų studentijos. Įvyko iškilmingas užsienių ir vietos lietuvių studentų posėdis.

Vandens sporto varžybos sutraukė milžiniškas minias žiūrovų, kurias

sekė mūsų ir užsienio lietuvių pasisekimus.

Pasaulio lietuvių kongresas tai didelė lietuvių vienybės, lietuvių nepalaužiamo patriotizmo demonstracija.

BAUDOS UŽ KRYŽIAUS PASTATYMĄ KAPINĖSE.

Miečionyse, Mielagėnuų valsč., policija buvo surašiusi protokolus Liet. šv. Kazimiero d. jos skyriaus nariams Adolfui Žemaičiui ir Pranui Bieliniui už kryžiaus statymą kapinėse. Dabar Švenčionių storasta Zemaity ir Bielinį nubaudė po 75 zlotus arba po 22 paras arešto. Nubausiteji bausmę apskundė, nes nėra girdėta, kad žmones kas baus tu už kryžiaus statymą kapinėse. Juk Muravjovą patys lenkai keikia.

Ant pastatytojo kryžiaus yra toks parašas: „Jėzau, Jėzau, išgelbėk mus! O Marija ir šv. Kazimieras, užtark mus! Dėl šio užrašo tardytojai prasitarė, kad tai šventi, bet politiškai žodžiai. Matyti okupuotos Lietuvos lietuviai netrukus bus baudžiami ir už visas maldas.

**SKELBKITES
TIK „LIETUVY“**

Vietos lietuvių gyvenimas.

LABAI ĮDOMI PASKAITA.

V. Anastasio Praeitą sekmadienį rugsėjo mėn. 8 d. Dr. Jono Basanavičiaus vardu lietuvių pr. mokykloje, gerb. atsarg. kapit. J. Čiuvinską skaitė labai įdomią paskaitą, gan aktualią šių laikų gyvenime tema — «Būsimo karo apžvalga».

Paskaitos pasiklausyti žmonių prisirinko pilna gana erdvi mokyklos sale.

Kadangi būsimas karas yra aktualiausias šių dienų klausimas ne tik čia Brazilijoje, bet ir visam pasauliui, apie ką šiandieną vien tekalbama ir rašoma spaudoje. todėl gerb. prelegentas ir prisirinko sau šią temą, kuri labai vaizdžiai ir išsamiai buvo gyvdenama. Plačiau apsisaita ties šiais klausimais: Ar bus karas? Jei bus tai kaip greit gali prasidėti? Kokiais ginklais ir priemonėmis bus karaujama? Plačiai apibūdintas šios klausimas gerb. prelegentas kaip geras šio dalyko žinovas, tinkamai nušvietė visas baisybės karaviacijos ir nuodingųjų dujų, kas beabėjo plačiai bus vartojama būsimam kare, ypač civilių gyventojų atžvilgiu.

Beto padaryta bendra apžvalga dabartinės politinės situacijos ir greit galinčio kilti karo galimuma.

Paskaita susirinkuseji buvo labai patenkinti ir gerb. prelegentui atsidėjo gausiais apdovais.

Tačiau visgi reikia pažymėti, kad ir šitokiose vietose kultūringesnių rau donsnapiui stengiasi kiek galedami savo triekį prikišti, nors dažniausiai taip, kad paskui ir patys gėdynasi savo iššokimui. Ir čia jų gudragalviai pradėjo tokią nevą polemiką, nuo kurios jiems patiems dar daugiau rausti teko.

Galų, kai tokie žmonės ima poliktuoti, kurie patys nei kiek nesupranta kas ta politika yra.

J.nuks.

MOKOS SPORTININKŲ SUSIRINKIMAS.

Š. m. 10 d. Dr. V. Kudirkos mokykloje įvyko Sp. S-gos «Lithuania» Mokos skyr. visuotinis susirinkimas, kuriame dalyvavo beveik visi skyriaus nariai ir keletas svečių. Susirinkimas prasidėjo 8 1/2 val. vakaro, išrenkant prezidentumą pirmininku, to skyr. narį ats. kapit. J. Čiuvinską ir sekretorium p. A. Nanartojį. Toliau pereita prie dienotvarkės klausimų svarstymo, kur be kitko buvo numatyta p. L. Gaigalio paskaita. Prelegentas savo turiningą paskaitą, nušvietė Lietuvos praeitį smulkiu išnagrinėdamas atkairais etapais, k. a. lietuvių tautos atsiradimą kovas su žiauriais priešais kryžiuočiais unija su lenkais, kuri privedė iki abiejų valstybių nepriklausomybės netekimo rusų carizmo vergovė, vėliau vėl vokiečių — tų pačių kryžiuočių okupaciją, bolshevikų lenkų ir kit. okupacijos. Kaip nieks stojstengė palaužti lietuvių tautinio susipratimo, nei dvasiniai bei fiziniai jų pavergti. Šiandieną lietuviui laisvi ir nepriklausomi, ir ta savo laisvę ir nepriklausomybę visad mokės apsaugoti ir reikalui esant už jų mirti kaip kad mirdavo jų bočiai. Bet ne vergaus niekam ir niekad.

Gerbiausias prelegentas ypatingai pabrėžė, kad per tas visas amžių vergijas ir kovas lietuviams labai daug atsilikę nuo kitų tautų švietimo srityje. Bet dabar per tuos keituliai savo nepriklausomo gyvenimo metu pažengta tiek, kad veikia pasivyta pačias kultūringiausias tautas. Taigi ir mes čia švietimoje sakė prelegentas neturime atsilikti, bet dėti visas pastangas, kuo daugiausia švietis ir mokslintis. O su šiais gyvenimo vadovais, drasiai žengsime į šviesesnę mūsų ateitį. Gerbiavam prelegentui buvo padėkuota gausiu deimū plojimu.

Po paskaitos, atsarg. kapit. J. Čiuvinską trumpais žodžiais priminė, kaip organizacijos nariai privalo gerbti save

ir savo organizaciją ir nuoširdžiai kvieitė bendromis jėgomis šalinti visą blogą kas tik pasireiškia organizacijos gyvenime.

Bė to ats. kap. J. Čiuvinską pranešė, kad Lietuvių Sąjungai Brazilijoje pritariant, jo ir inžineriaus p. Cimblerio iniciatyva yra susirūpinata steigiamam amatų mokyklai, pirmoji eilė suaugusiems vakarais o vėliau ir kitiems. Tokios mokyklos steigimu sportininkų tarpe pasirodė didžiausias susijdomavimas, iš ko matyti, kad šitas klausimas yra pas mus begalo aktualis. Ats. kapit. J. Čiuvinską pradžioje dėti visas pastangas, kad tokią mokyklą greičiausiu laiku galėtumėm įsisiekti.

Be to Mokus lithuaniečiai parodė savo didelį susijdomavimą populiaromis paskaitomis. Tokias paskaitas pasizadėjo dažniau skaityti ats. kap. J. Čiuvinską, p. A. Majus, mok. L. Gaigalio ir vėliau grįžusieji iš Lietuvos pasaulinio kongreso atstovai.

Buvo kalbėta klausimu dėl vakarų rengimo ir išsiaiškinta, kad dėl nekurių susidėjusių aplinkybių trumpam laikui tenka susilaikyti, o vėliau eiti prie rengimo daugiau grynai šeimyninių pobūdžio vakarų, kuriuose gali dalyvauti tik organizacijų nariai su šeimomis, ir viešų vakarų su apmokamu įėjimu.

Po to špvsvarsčius dar keletą klausimų ir sumanymų, susirinkimas užbaigtas. Vi-i nariai su pakilusia nuotaika išsiskirstė namo.

Lithuanietis.

IR VĒL PEŠASI.

Jau paskutiniu laiku São Paulo lietuvių kolonijos pašukai buvo kiek apimę. Retai kur bepasitaikydavo, kad tie nenuruomas sudrumstų ramų žmonių gyvenimą. Visi tuo džiaugėsi, nes tie tų mūsų didvyrių darbelliai buvo įgrievę visiems iki gyvo kaulo. Tik deja neligai teko džiuginti save, tuo laiku neramius elementus susipratimu. Jau pereitą pirmadienį vietos brazilų laikraštiniai vėl papuošė savo puslapius kriminalinio įvykio aprašymu, kur figuroavo mūsų tautiečių pavardės.

Poreitą šestadienį Dariaus ir Girėno salėje, Mokoje, to rajono «Vilties» s-gos skyrius surengė vakarą. Vekaras buvo įdomus, taigi ir žmonių susirinko nemažai. Suvaizdinta neblogai P. Valčiūno 3 veik. drama «Pražydo nuvytusios gėlės». Vaidinimui pasibaigus, kaip paprastai, buvo šokiatai, per kuriuos jaunimas gražiai savo linksmintis. Bet čia mūsų nelaimė atsirado iš tų pačių svečių tarpo vienas kitas

didvyrių, kurie pradėjo tarp savės ginčus, vėliau virtusius tikromis skerdynėmis, kurių laike, vienas gerokai apipiaustytas. Teko pašaukti policiją, kuri sužeistą ir kaltininkus nušveže ir vakarėjų uždarė.

Dar kartą pabrėžiame, kad tas yra labai negražu, stačiai nežmoniškai! Argi jau mes lietuviams iki to priejome, kad net ir viešose vietose, kur turėtumėm ypatingai padoriai ir gražiai elgtis, nebegalime susivaldyti!

Ne kiek gražiau pasielgta ir aną sekmadienį per tos pačios s-gos Bom Retiro skyr. rengta vakarą, kur dėl tų pat nenuoramų didvyrių net neteko ir vaidimo užbaigti. Ten, sako, taip pat viens kitam plytgaliais pakausius skalėd ir tik policijos pagalba, galėję tuos padaužas nuraminti. Kai kas net ir sportininkus tame pakaltina.

Organizacijom reikėtų rengiant tokius ar kitokius pasilinksminimus, tokių pramuštgalvių visi neįsileisti į vakarais o juo labiau juos vyti iš savo narių tarpo, nes panašūs įvykiai yra begalo kenksmingi ne tik mūsų kultūriniai, bei visuomeninei veiklai, bet kar tu žemina vardą ir visos mūsų kolonijos.

Rimties Myėtojas.

AUDRA PRIDARĖ MOKYKLAI NUOS TOLIŲ.

Močia. Š. m. rugsėjo mėn. 11 d. ryto slautusi S. Paule smarki audra. Kai kurių rajonų gyventojams pridarė labai daug nuostolių. Nuo audros smarčiai nukentėjo ir Mokus rajonas, kuriam yra viena gražiausių S. Paule, Dr. V. Kudirkos lietuvių pradžios mokykla.

Šiai mokyklai teko taip pat gero kaimukentėti. Kriusdami kiaušiai, iždžio ledai išmėšė languose daug stiklių ir vėjas nunešė daig žerpinio stogo. Nuostolių padaryta apie 20000 mil. sumai.

LEIS NAUJĄ LAIKRAŠTĮ.

Sekmadienį rugsėjo mėnesio 8 d. Švento Antano bažnyčios parapijos salėje įvyko S. Paulo lietuvių R. K. Šv. Juozapo Bendruomenės visuotinis narių susirinkimas, kuriame buvo tartasi bažnyčios statybos ir kitais bendruomenės veikimui liečiančiais klausimais. Tarp kitko nutarta leisti bendruomenės vardą laikraštis, kuriam redaguoti pakvietas iš Rio de Janeiro atvykęs p. S. Puišys. Per susirinkimą Klebonas apibare bendruomenės atstovą mok. V. Naivaiką kad jis iki šiol nėra atsisiuntęs apie save jam jokių žinių. Klivovo kiek ir p. Konsuliu B. Steponaitiui už neatsilankymą į susirinkimą.

Naujas laikraštis, kaip girdėti, išeis jau kitą savaitę, tik nežinia, ar vėl toks kaip neseniai mirusi «Giedra», ar kiek žmoniškesnis.

LANKĖSI SVEČIAS

Šio mėn. 12 dien. mūsų redakcijoje lankėsi, neseniai atvykęs iš Lietuvos, inžinerius p. J. Kurauskas. Gerbiamas svečias maloniai pasipasakojo apie savo atvykimo į Braziliją tikslus ir sumanymus, kuriuos mano čia įvykdyti. P. J. Kurauskas yra žinomas kaip garsus keliauninkas, apkelavęs veik visą Aziją, Europą ir kit.

Prie to gi, kaip išrodėjas, daug pastarųjų mokslui ypač technikos srityje. Čia Brazilijoje taip pat nori užpatentuoti kelis savo išradimus.

SPORTAS

FUTBOLU RUNGTYNĖS.

Močia. Praeitą sekmadienį Mokus skyriaus futbolo komandos turėjo rungtynes su «Boca Junior F. C.», kurias sulovė II kom. 2 x 0 ir I kom. 5 x 0 lithuaniečių naudai. Šiuo kartu mokiečiai pasirodė labai gražiai tad ir žiūrovams davė geresni j-pūdii.

B.

Praeitą sekmadienį B. Retiro futbolo komanda turėjo rungtynes su «Macedonia F. C.». Šį kartą Boro Retiriečių rungtynes nepavyko laimėti, bet savo prierim parodė savo technika ir gražią kombinaciją. Rungtynės baigėsi šiais rezultatais: I-ji 2 : 1 ir II-ji 3 : 0 Macedonijos naudai.

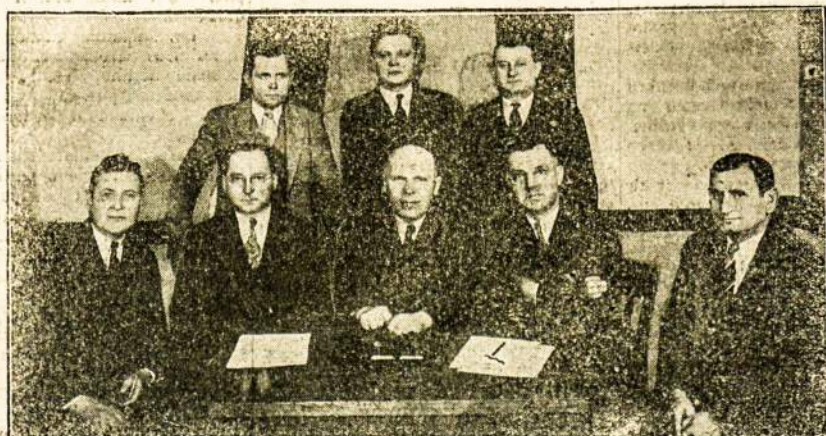
B.

PING-PONGAS.

Močia. Rugsėjo mėn. 6 d. Sporto S-gos «Lithuania» Mokos skyriaus ping pongo komanda turėjo rungtynes su «F. C. Chvabia», kurias lithuaniečiai laimėjo. Rungtynės baigėsi šiais rezultatais:

I Lithuan.	200 Chvab.	197
II Lithuan.	180 Chvab.	149
III Lithuan.	99 Chvab.	100

Porinėse rungtynėse, su geriausiais žaidėjais — K. Urbanavičium ir J. Blinke «Lithuania» sulovė 100 : 57 ta vo naudai.



SKIPITIS ČIKAGIEČIU TARPE.

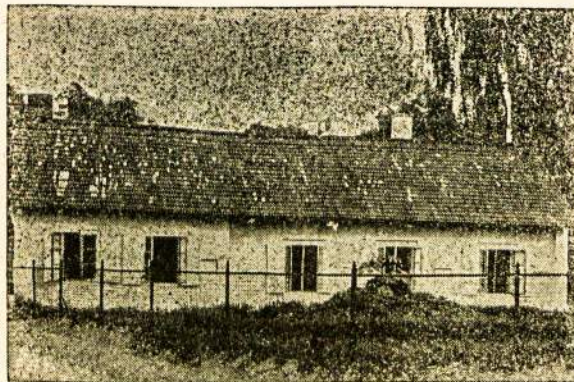
Draugijos Užsienio Lietuviams Remti pirmininkas advokatas Rapolas Skipitis pasitarime dėl pasianimo lietuvių kongreso. Sėdi, iš kairės į dešinę: Dr. G. Bložis, advokatas Jonas Borden — Bagdžiūnas — Amerikos Lietuvių Olimpiados Komiteto pirmininkas, p. Skipitis, Dr. St. Bežis — Amerikos Olimpiados Komiteto Sveikatos Komisijos pirmininkas, advokatas bankininkas Jonas Brenza — Amerikos Lietuvių Olimpiados Komiteto pirmininkas; stovi: Antanas Tullis, Arėjus Vitkauskas, People's Furniture Co. direktorius Jurgis Nekrošius.

Ministeris p. J. Auks- tuolis svečiuos pas Rio de Janeiro lietuvius.

Pereitą sokmadienį, 8 d. rugsėjo mėn. Rio de Janeiro lietuviai, su esančios Lietuvos Brazilijoje S-gos „Vilnis“ valdybas priėmė gražiai priėmė Gerbiama Lietuvos Ministerį Pietų Amerikai p. Auksūtojų. Nors nuo pat ryto lijo, bet jau 1 val. pradėjo rinktis į rūsių klubą Praça Tiradentes 46, mūsų lietuviai, kurių prisirinko apie 40 kas atrodo, kad tokioje, kaip Rio de Janeiro lietuviai kolonijoje gana daug. Vyduroje gražios rūsių klubo salės, stovėjo gražiai parengtas didelis stalas. Visi nekantraudami laukiame 2¼ val. atvyksta ir Gerbiama p. Ministeris su ponia. Susipažinusi su Rusų ir Lenkų kolonijū atstovais, kurie taip pat dalyvavo, paprašyta Gerb. svečiai už stalo.

„Vilniai“ pirmininkas p. J. Saurus saitts pirmasai pasveikino p. Ministeri, dėkuodamas už atsilankymą ir linkėdamas geriausio pasisekimo diplomatiniam darbe. Toliau sveikino p. Ministeri, rusų atstovas, kuris ilgoje turinimoje savo kalboje apibūdino senovės gerus, Lietuvos su Rusiais santykius, iki spauli mėn. revoliucijos (Kažin? Red.). Pabrėždamas, kad ir dabar jie trokšta turėti gerus santykius išsivijojus lietuviais. Po Rusų atstovo kalbos, Gerbiama p. Ministeris, atsako, pirmą lietuviams, padėkuodamas už gražių jų priėmimą ir linkėdamas nuo daugiausiai laikytis vienybės. Papasakojo, apie dabartinę Lietuvos ekonomine, kultūrinę ir politinę padėtį, primindamas Vilniaus ir Klaipėdos reikšmę Lietuvai. Baigęs, savo kalba lietuviška p. Ministeris, atsako rusams, širdingai dėkuodamas už sveiktinimus ir gerus linkėjimus.

Po Gerbiama Ministerio kalbos kalbėjo „Vilniai“ s-gos sekretorius Juozas Ramanauskas plačiau supažindindamas, p. Ministeri su šio miesto lietuviais gyvenimu ir organizacinei visuomeninei veiklai. Baigdamas, prašė, kad nors čia su sirinkusieji prisiektų patys sau, mesti tą blogą įprotį viens kito neapkęsti, kuomet kiekvienas iš savo rankų gyvena ir visi yra vienos tautos vaikai. Po visų kalbų, prasidėjo bendras pasikal-



ISTORIŠKAS NAMELIS.

Šis namelis yra Kaune, Adomo Mikevičiaus gatvė. Yra manoma, kad jame gyveno garsus lietuvių — lenkų poetas Adomas Mikevičius, kurs 1822 m. gyveno Kaune, mokytojaudamas Kauno gimnazijoje. Pagerbiant didįjį poetą, toji gatvė kur tas namelis stovi, yra pavadinta Adomo Mikevičiaus vardu. Šis namelis Kauno miesto savivaldybė saugoja, kaip kultūrinį paminklą. Idomu, kad namelis stovi prieš pirmuosius Vytauto Didžiojo universiteto rūmus. Šis namelis Kauno savivaldei kelia susirūpinimą, nes jis kildu praplėsti Mikevičiaus gatvę o jo istoriškumas kelia abejojimų. Jeigu istorininkai išsiskins, kad jame Ad. Mikevičius negyveno ir jis neturi istorinės vertės, tai namelis bus nugriautas.

bėjimas. Gerb. p. Ministeriui, buvo sunku su visais kalbėtis nes turėjo atsakinėti mums lietuviams ir rusams, tačiau maloniai daug ką papasakojo ir apie mūsų tautiečių gyvenimą Argentinoje ir kt.

Po kelių nuosirdžių praleistų valandų dar kartą p. Ministeris padėkojo už malonų priėmimą ir pridėjo kiek vieni pragai pasitaikius neužmiršti Rio de Janeiro nuosirdžių ir susipratusių lietuvių, atsisveikino.

Išlydėję Gerb. Svečius, visi susirinkusieji pakeltu upu ir širdyse linkėdami Gerb. Svečiams geriausios kloties išsiskyrė.

Atskalonas.

„LIETUVIS
— GYVENIMO VEIDRODIS.

Baigiamas Statyti Naujas Cepelinas.

Šio mėnesio pabaigoje bus baigtas statyti didžiausias pasaulyje cepelinas LZ — 129. Ji stato Dr. Ekeneris su žymiausiais Vokietijos tekininkais bei inžinieriais. Šis Cepelinas būsias 248 metrų ilgio ir 52 metrų pločio varomas 4 motorais kiekvienas po 16 cilindrių kurie bus varomi šun tirštu žibalu. Kiekviens motoras 1200 arklių jėgos, tokiu būdu visų motorų jėga bus 4,800 arklių.

Dr. Ekenerio apskaitymu Cepelinas į valandą galėsias nusikristi vidutiniškai nuo 130 iki 150 kilometrų, tokiu būdu tarp Vokietijos ir Šiaurės Amerikos susisiekimas užtruksias ne daugiau 50 valandų, ir galėsias vežtis 50 keleivių, 40 žiūlos, 25 tonus įvairių

krovių ir korpondencijos. Visas Cepelinas turės 7,000,000 šriubų ir visas jo svoris bus 100 tonų, o pasikelūs su keleiviais su krovniais, su maisto atsarga ir kitais reikalingais daiktaiš viso svers 220 tonų. Taipgi veis su savim 10,000 litrų vandens, kurie galės būti kiekvienu momentu, laike 50 sekundų ištuštinti. Tas būtų daroma, jei Cepelinui ištuškų nelaimė. Motorų varymui bus vežama 60 tonų tiršto žibalo, kuris bus sutalpin-tas 25 atskiruose sandeliuose. Cepelinas su savimi turės galin-gą reflektorių 5,500,000 žvakijų. Taip gi turės susavimi galin-gas radio stotis, kaip primumus, taip ir išieistuvus. Pa tiems keleiviams bus padaryta įvairiau si patogumai: salės, modernios prausy klos, valgomieji kambariai, skaityklos ir kiti patogumai kokių kiti orlaiviai dar neturėjo.

Paties Dr. Ekenerio tvirtinimu, šiam Cepelinui jokios audros bei rūkai negalės pakenkinti, nes jis esąs taip stro-piai sulyg paskutiniausių mokslo bei mekanikos išradymų pasta-tytas.

Pirmą kelionę Cepelinas LZ — 129 darys į Šiaurės Ameriką pirmomis spalio mėnesio dienomis ir vėliau darys normalų tarp Vokietijos ir Šiaurės Amerikos susisiekimą su keleiviais, vežiojimų įvairių prekių bei koresponden-cijos.

Padėka.

Sporto S-gos „Lithuania“ Mokus skyriaus valdyba visų skyriaus narių vardu, už pasiūvimą komandos sportiškų kelnaičių Gerb. P. Veronikai Bacevičienei tariu nuosirdžiausią ačių!

Skyriaus Valdyba.

AR JAU ATNAUJINAI PRE-NUMERATA?.. SKUBINK, KITU BUDU NUSTOSI DAUG NAUJIE NU IR ĮVAIRENYBIU!

St. Vancevičius.

I Tėvyne.

(Kelionės įspūdžiai)

(taša)

Pravažiuojant miestą traukinys ėjo labai po mažu ir tik gerokai pavaziavus įsibėgėjo iki 100 su viršum kilometrų į valandą.

Iš Šerburgo išvažiuavus apylinkės atrodo gana gražiai beveik lygios su raudais kelnėmis. Visur matyti žaliuojanti vasara. Šienapiūtė. Kurur buvo matyti pradėta ir ruožiniai plauti.

Prancūzijoje ir Vokietijoje vasara ankėčiau prasideda negu Lietuvoje, todėl ir visi lauko darbai čia ankėčiau pradedami.

Visur malonūs vaizdai. Ir pati gamta čia kažkaip gražiau, gyvena at- rodo negu Portugalijoje ir Ispanijoje. Jauti ir matai kažką panašaus į Lietuvos va-sarą. Visur tonka pastebėti aukštą Prancūzijos žemės ūkio kultūra. Visur puikus derlius. Ūkininkų trobesiai la-bai gražiai atrodo. Daugiausia mūriniai.

Į Paryžių važiuojame patogiam 3 klasės vagonu, kuris gali drašiai konkuruoti su Brazilijos pirmąją. Važiuojame ekspreisu, kuris bėga nepaprastai greitai. Sustoja tik didesnėse stotyse. Paryžių teko pamatyti jau antra-

kartą. Vis tik tai pasakiškas miestas su savo aukšta kultūra ir įvairiausiom prašmatnybėm. Stotyje mus sutiko du kompanijos agentai. Jie mus pervežė į kitą stotį, kur palikę savo bagažą nu-ėjome į restoraną pietauti.

Paryžiuje teko laukti kito traukini-visą dieną iki pusianakčio. Turė-jau daug gražaus laiko pavažinėti po šį milžinišką miestą ir pasistebėti jo grožybėmis bei meniška statyba. Visu-pirma norėjau pamatyti garsiąją „Notre Dame“ katedrą, kurios dar nebuvau ma-tęs. Įvažiuoju į vieną iš gražiausių miesto dalių. Tai lyg sala, iš abiejų pusių apsupta kanalais. Nors esu labai menkas meno žinovas, tačiau Paryžiaus Dievo Motinos „Notre Dame“ katedra mane tikrai sužavėjo savo nepaprastai gražiu gotišku stiliumi. Labai norėjau patekti į vidų, bet katedros duris buvo užrakintos.

Po miestą vaikėčiojau ir važinėjau iki sutemos. Sutemo tik apie 10 val. nakties. Įsėdęs autobusan skubinu į stotį, kad nepavėluot į traukinį.

Mano kelionės draugai iš Argentinos turėjo likti paryžiuje iki ryt dienos nes neturėjo vokiečių vizos ir tą pat diena agentai nespėjo išrūpinti. Atsis-veikinu ir važiuoju iš. Lietuvių tikrai viens, su keliais lenkais ir ukrainie-

čiais, važiuojančiais Lenkijon.

Visi vagonai pilnutėliai prisigrudo keleivių, kad net buvo kur žmoniškai sėdėti. Važiavo labai daug lenkų iš Prancūzijos. Vėliau sužinojome, kad Prancūzija pradėjo griežtai drausti sve-timšaliams gyventi Prancūzijoje, kurie neturi darbo. Svetimšaliai bedarbiai priversta varomi iš Prancūzijos terito-rijos. Mat, ir čia pasijuto didelė darbo krizė.

Į Berlyną važiuovome baisiai susi-kiimė, todėl niekur negalima buvo va-landėlei užmigti. Kelionė varginanti. Prancūzijos — Belgijos sieną pravažia-vome naktį ir, apie 10 val. ryto įvažia-vom į vokiečių teritoriją.

Belgijos vaizdas ne daug skyriasi nuo Prancūzijos. Tik čia buvo labiau kalnuotos apylinkės. Belgų namai taip pat atrodė kitokios konstrukcijos. Man labai patiko Belgijos geležinkelių ir vie-šiosios policijos uniforma.

Vokietijoje kažkaip neįauku darėsi. Ėmiau galvoti, kad šioje žemėje randa-si dabar vienas iš didžiausių Lietuvos priešų, kuris, kaip alkanas vilkas tyko ne tik ant Lietuvos, bet vis amžinai nesiliauja svajojęs apie savo „drang-nach osten“.

Pravažiavus sieną traukinys ilgo-kai stovėjo pasienio stotyje. Keli val-dininkai atėjo tikrinti dokumentų ir ba-gažo. Pareikalavo, kad kiekvienas ke-leivis raštu nurodytų kiek pinigų vežasi su savimi. Tas esą įvesta tam, kad svetimšalis, pravažiuojantis tranzitu Vo-

kietiją, negalėtų įsivežti iš Vokietijos daugiau pinigų, negu turėjo įvažiuodams. Mutininkai daugiausia, kaip ir Prancūzijoje, ieškojo tabako. Deja, nei pas viena nerado. Visų keleivių багаžo ne-kratė. Šiaip valdininkai buvo mandaus ir sumanimi nors Lietuvos piliiečio. Girdėjau daug gandy, kad vokiečiai su lietuviiais elgiasi labai žiauriai (paskuti-niu laiku, kada vokiečiai visur rodo sa-vo nepasitenkinimą, kad jiems nepavy-ko atplėšti Klaipėdos krašto nuo Lietu-vos). Tačiau aš turėjau laimės iš vo-kiečių pusės valdininkų jokių nemalonu-mų nepajusti. Gal būtų, kad pasitaikė žmoniški valdininkai.

Po stotį švaistėsi para policininkų ir keli uniformuoti hitlerininkai — rud marškinių čia jaučiasi daug laisviau ir už policininkus.

Iki Berlyno važiuoti buvo jau kiek geriau, nes buvo labai graži diena. Nors buvo visą naktį nemiegojęs, tačiau mėgas neėmė. Visą laiką žiūrėjau į plačias Vokietijos lygumas su derlingais laukais. Nuo Belgijos pasienio, Šiaurės vakarų Vokietijoje yra susikcentravusios didžiausios pramonės sritys. Čia yra daugybė didelių miestų su milžiniš-kais fabrikais.

(b. d.)

SKAITYK IR PLATINK

„LIETUVI“

PASAULY

Nepripažista komunistų.

Praga. — Čekoslovakijos komunistai buvo pasiūlę socialistams bendrą frontą, bet socialistai šios negarbingos komunistų kompanijos nepriėmė ir atmetė jų visus pasiūlymus. Mat Maskva įsākė viso pasaulio komunistams ne bekovoti prieš socialistus, bet priešingai, jiems padėti.

Dvasiškiniai frontai.

Add's Abeba. — 200,000 Etiopijos dvasiškių savanoriai į kariuomenę prieš Italus. Bendrai Etiopija skaito, kad ji jau turinti paruošus apie pusantro milijono kariuomenės.

Jau pirmosios kariuomenės dalys išvyko į parubežį, su jom kartu iškelelavo jų žmonos, vaikai, giminės su baldais virtuvės įrankiais ir kitais reikalingais daiktais. Visa kariuomenė daugumoj basa, kirviais šakėmis apginkluota.

Karas ar taika?

Italija karui su Abisinija jau yra galutinai pasirengusi. Nors paskutiniu laiku vis dar ir gabinama kariuomenė, ginklai ir kitos karinės reikmenys, tačiau Italijos valdžia yra nekartą viešai pareiškus, kad Abisiniškai nukariauti, jai jau Afrikai esamų jėgų pakanka. Karo pradžios laukta dieną po dienos, nes tik menkiausias kibirkštelės tetrūko, tam basisajam laužiui pakurti. Kitos didžiosios valstybės, kaip Anglija, Prancuzija, Amerika, visą laiką šiaip

sau lyg per pirštus žiūrėdamos, pagaliau pamatė, rimtą greit galinčio kilti karo pavojų, kas ištikro juos priverstė susirūpinti. Pereitą mėnesį įvykęs Tautų Sąjungos pasitarimas teigiamų rezultatų nedavė. Nel viena valstybė, lyg ne norėdama pyktis su Italija prieš karą atvirai nepasisakė. Šį reikalą nuodugniau aptarti buvo nutarta susirinkti, 10 mėn. 4 d. Skirtu laiku vėl suvažia-



ADVOK. RAPOLA SKIPITIS.

D. U. L. R. Valdybos Pirmininkas, kurio iniciatyva ir pastangomis įvyko pirmas Viso Pasaulio Lietuvių Kongresas.

vo žymiausi pasaulio politikos valdymotojai, kurie tariasi jau antra savaitę, tačiau ir vėl mažai ką gali padaryti.

Italija tiek trituro ir materialiu nuostolių patyrusi gabendama į Afriką kariuomenę, nuo pradėto žygio atsiskaktyti jau negali.

Tautų Sąjunga matydama tai juo toliau, vis griežčiau pradeda reikalauti taikos. Rimtesnių laikraščių tvirtinimų, šiomis dienomis šis rimtas klausimas turės galutinai išsispęsti. Arba Italija tarsis geruoju su Abisinija ir paliks Tautų Sąjungai, arba pasitraukusi iš T. S. gos tuč tuojaus pradės karą.

Reik matyti, kad Italija pasirinks pastarąją sąlygą. Taigi greitai karas negu taika.

Didelis konfliktas senate.

Meksika. Meksikos parlamente, kalbant menkos reikėmės vidaus politikos reikalais, tarp krikurių grupių kilo smarkus ginčai, kurie per gana trumpą laiką įgavo tiek rimtą pobūdį, kad net imta peštis. Peštynėse pavartota visa, kas tik po ranka pakliuvo.

Parduoda Japonams anglų kasyklas.

Dairėn. Anglija sumanė parduoti esamas Mandžurijoje Kailan provincijoje anglų kasyklas, už kurias reikalauja 120 milijonų svarų sterlingų. Japonija su tokia aukšta kaina nelabai nori sutikti. Vedamos derybos. Jei Japonija šias kasyklas atpirktų, tai jos įtaka

Mandžurijoj dar daugiau padidėtų.

Ir žydai kolonizuos P. Amerikoj.

Londonas. Įvykusioj pasaulinėj žydų ekonominėj konferencijoj, tarp kitko buvo kalbama apie žydų gyvenimo Vokietijoj, Lenkijoj ir kit. sunkenybę ir ieškota tinkamesnių vietų skaitlingesnėms jų kolonijoms įkurti. Tinkamiausia žydų kolonijai vieta esanti Pietų Amerikos šalys. Taigi į tas šalis ypač Ekvadorą ir nutarė žydai daugiau sia kolonizuotis.

Nesutaria dėl pasikeitimo kalbinių.

Assumpção. Per Bolivijos ir Paragvajaus karą kaip viena, taip ir kita šalis buvo paėmusios daug belaisvių, kurinis dabar tariamasi apsikeisti. Paragvajus kuris turi nelaisvėje apie 30.000 boliviėčių sutinka keisti galvą už galvą. Tuo tarpu Bolivija turinti nelaisvėje tik 3.000 paragvajiečių su tokiomis sąlygomis nesutinka. Ji reikalauja, kad visi jos belaisviai būtų paleisti. Tuo reikalu dabar ir eina derybos.

Wilkinso orlaivio katastrofa.

Buenos Aires. Eltssvort — Wilkinso ekspedicijos orlaivį, kuriuo 1910 d. š. m. pakilo skristi į Pietų Afriką, sugedo motoras. Orlaivis planuojamas besileidžiamas vis tik iš nedidelės aukštumos krito žemėn ir gerokai apsidaužė. Sunkiai sužeistas vairavęs orlaivį lakūnas J. Lyburn.

Wilkinsoi, netik pavandeniniu laivu bet ir orlaiviu keliauti į žemės atgalius nesiseka.

Skaityk ir Platink

„LIETUVI“

Prof. F. Kemėsis.

Užsienio lietuvių švietimo reikalai.

Paskaita I-jam Pasaulio Lietuvių Kongresui.

I. Mūsų problema. II. Kaip yra. III. Kaip turėtų būti.

I.

Kad mūsų bočiai viduramžiuose neįvertino pakankamai savo tautiškųjų brangenybių ir savo jūros, buvo ta paseka, kad, kai atgijusi tauta po Didžiojo Karo atgavo savo nepriklausomybę ir prisijungė Klaipėdos kraštą, Lietuvos respublikos ribose buvo tik 45% visos lietuvių tautos. Kiti lietuviai buvo išsi blaškę po visą pasaulį.

Atėku, kad Lietuva negali savo išeivių atsižadėti. Jeigu didžiulės ir galingos tautos neatšizada savovientaučių gyvenančių kituose kraštuose, juo labiau negali to daryti mūsų tauta, kuriai istorijos bėgis tiek buvo nepalankus, jog ištisas mūsų gentis iširpė sveitimųjų jūroj. Patys atgiję turime saugoti gvybę ir svetur gyvenančių mūsų brolių.

Kitų tautų teisėtas aspiracijas pagerbdami, tačiau savo tautos skriausti nebeleidami, mes savo nusistatymus kai dėl mūsų išeivių likimo šiaip galėtume formuluoti:

1) Visa mūsų tauta — viso pasaulio lietuviai — tai vienas gyvas organizmas, kurio nariai taupriai dvasios ryšiais tarp savęs susiję.

2) Tautos branduolys — nepriklausomoji Lietuva bendromis visų lietuvių pastangomis ugdomas ir stiprinamas. Viso pasaulio lietuviams turigval rūpėti, kad Lietuva — visų mūsų tautinės gvybės šaltinis neišsektų, bet, priešingai, kad nuolat gausėtų.

3) Mūsų išeivių grupės eina į kitus kraštus ne užkariavimo tikslais, o tam, kad tuos kraštus pasirinkti naujajam savo tėvynei, su kurios gyvenimu, siekimais ir idealais jie turės sutapti.

4) Tačiau į tų kraštų gyvenimo rūmus lietuviai įeina ne su tušiomis rankomis, o su savo dvasiniais turtais: kalba, būdu, papročiais ir tradicijomis. Kad tie jų turtai neišnyktų, išeiviai nuolat palaikyti artimus ryšius su savo senąja tėvyne.

5) Tarpe visų tautos dalių eina nuolatinis dvasinis bendravimas, kultūros apitaka: tėvynės lietuviai paskleidžia savo dvasinius laimėjimus, savo kūrybos vaisius tarp savo išeivių; iš antros pusės išeiviai, sutapę su savo gyvenamųjų kraštų kultūromis, tu kultūrų laimėjimus ir progresą komunikuoją tėvynės lietuviams.

Tas vedamasis mintis galėtume dėti mūsų sumanymų ir žygių pagrindu.

dan užsienio lietuvių švietimo reikaluose.

Mūsų išeiviai eina daugiausia į galingas kultūros kraštus, kur švietimo darbas tinkamai pastatytas. Jei ne jie, tai jų vaikai turės gerų progų apėvėti ir mokslą iš gausių šaltinių semti. Mūsų tautos uždavinys turi būti, kad mūsų išeivių jauniosios kartos, sutapdamos su naujų kraštų kultūromis, nenutolūt nuo savo tėvų žemės kultūrinų idealų, kūrybos ir laimėjimų.

Daug yra priemonių žmones švieti ir auklėti: šeima, mokykla, bažnyčia, spauda, organizacijos, įvairios mokslo ir meno įstaigos ir t. p. Lengva tačiau suprasti, jog mokykla yra svarbiausioji ir galiausia priemonė žmones šviesti bei auklėti. Čia šviesa gausia, tinkamiausia amžiaus laikotarpiu — gražioje jaunystėje, kada vos atbuo des žmogaus protas veržiasi į žinijos eriti, kada atmintis ir kitos dvasinės jėgos dar ne kiek neįvareintos; čia ir charakteriniai ugdyti yra daug galimybių ir progų.

II.

Mokyklų atžvilgiu matome didžiuoju skirtamą tarp Lietuvos ir kitų mūsų brolių gyvenamų kraštų. Savo valstybė duoda maksimumą galimybių išauklėti jaunąsias lietuvių kartas tautai pagėdaujamoj dvasioj; tuo tarpu kada išeivių kraštais tų galimybių palyginamai nedaug teuduoda. Jei jau augtos kultūros kraštuose normaliai imant apie 20% visų gyventojų yra laikomi mokyklinio amžiaus, tai iš pus-

penkto milijono pasaulio lietuvių 900.000 turėtų auklėtis savose mokyklose. Iš jų laisvos Lietuvos mokyklose turėtų būti 500.000 (skaitant čia ir Lietuvos mažumas), okupuotoje Rytų Lietuvoje savas mokyklas turėtų lankyti 200.000 vaikų, J. A. Valstijoje — 150.000, Rytprūsųose — 20.000, Sovietų Rusijoje — 8.000, Brazilijoje — 7.000, Argentinoje — 6.400, Latvijoje — 6.000, Urugvajuje — 2.000, Anglijoje — 1.480, Kanadoje — 3.000, Lenkijoje — 400, Pietų Afrikoje — 80, Šanchajuj — 80, Harbine — 50, Australijoje — 40, Prancūzijoje — 40, Suomijoje — 20, Estijoje — 20, įvairiuose kituose kraštuose 80.

Tačiau prie to pilnojo ir idealaus skaičiaus labiausiai prisistartina tik Lietuvos mokyklos. Oficialiais 1933—34 mokslo metų daviniais Lietuvos mokyklas lankė 301.398 jaunuoliai, arba 60% viso mokyklinio amžiaus vaikų (nuo 7 iki 15 metų). Kai susilaikysime šiečių skyrų pradžios mokyklas — tasai % dar žymiai pakils; atrodo, jog Lietuvos valstybei nesudarys perdidelių sunkumų ir prais nedaug laiko, kad visas mokyklinio amžiaus (7—15 m.) jaunuoliai lankytų mokyklas. Priverstiną pradžios mokslą Lietuvoje įvedus, faktiškai jau ir dabar veik visi Lietuvos vaikai lanko pradžios mokyklas. Jei mokyklinį amžių skaityti nuo 8 iki 12 m. tada mokyklas lankančių skaičius siektų bent 95%. Mūsų mokyklų reforma, reikia manyti, eis ta pačia kryptimi, kaip ir kituose kraštuose, t. y. mokyklinio amžiaus ilginimo kryptimi.

(b. d.)

* * *

„LIETUVIS“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėj,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Rusų vaistinėj Mokoje,
- 5) Menkaičio krautuvėj S. Annoj.
- 6) „Vilniaus“ krautuvėje rua Pra-tes 12.
- 7) Kirilausko krautuvėj, Vila Anastacioj, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“ Redakcijoj visomis dienomis.

DR. S. MEITIN.

Ultravioletiniai spinduliai.

(Diplomuotas Geldelbergo ir Rio universiteto.)

Prima: vidurinių, veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak. susikalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPITINGA 37 a salas 8 — 9. Tel. 4-0715.

Chamados.

J. FRIZZO IR KO BANKINIAI NAMAI

Isac Cogan tarpininkaujant, darome šamadas iš viso pasaulio šalių. Užeriausias kainas ir su pilnomis garantijomis.

RUA MAUÁ, 207. Tel. 4-3345. São Paulo.

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinti, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111 (senas n.103) Tel. 4-5576 São Paulo.

DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktikos. — Blombuoja dantis už 10\$000 su parcelena, arba si-darbu. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5\$000. Atidaryta dieną ir nakti. —

Moterišku rūbu siuvėja.

Siuva visokius moteriškus rūbus sulig naujausių madų. Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Lietuviams nuolaida.

V. Bacevičienė.

Rua Campineiros Nr. 62 (Mooça).

DEVĖK GRAŽIUS RŪBUS!

Rūbai gražus tik tada, kai gražiai pasiūti.



Siuvame sulig naujausių madų ir pigiau negu kitur. Didelis medžiagų pasirinkimas. Darbas garantuotas.

Rua Duque de Caxias 6-A

(prie Sorocabano stoties)

Dėmėsio

Užkrečiamas (litės) ligas visokias seniausias žaizdas ir kitas odas ligas pagydau trumpiausiu laiku, o taipogi eydau ir kitas ligas su savo vaistais apžiurejimas ir adatos veltui priimu visuomis dienomis bile kokia valanda.

Villa Zelina palei bažnyčios 9 nu meris Felčeris Garlo.

Bonde nuo Largo da Sè N. 32.

Autobusas nuo seno turgaus.

Už apmokamus skelbi-mus Redakcija neatsa-ko.

Moteru Gydytojas DR. LORCH

Moterų ligos, operacijos, gimdymo pagalba, spindulių terapija.

Buvęs 51/2 metu asistentu moteru klynikoje Berlyno ir Frankfurt Rentgeno institutas p/M. universitetuose ir vadovaujančiu gydytoju 2^o operacinio Diatermia Ultravio-skyriaus moteru klynikos ir gimdymo namu «Cecilienhaus» Berlyne Ietiniai spinduliai.

PRIĖMIMAS: Rua Barão de Itapitininga 18, kamb. 914 920 ryte 9 — 11,30 (išskyrus trečiadienius) vakare 3 — 5,30 kas diena. Telefonas 4-7337, šaukiamas nakti 7-3789.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephigonia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidurinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobu ir t. t...

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629. Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampus Boa Vista ir 25 de Março)

2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte. Tel. buto 2-5068.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

Verėia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontraktus, viso kius liūdijimus ir t. t.

Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32.

Tel. 2-6393

Laivakortės į Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą	
Macedonier	24. 9. 35.
Persier	5. 10. 35.
Pionier	22. 10. 35.

Klinos pigios.

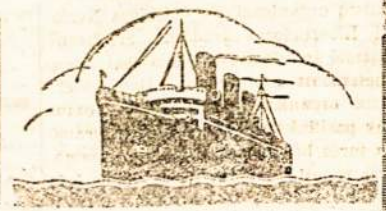
Parduodame laivakortes pigiausiomis negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais išėvybės klausymais. Negalintiems atvykti į São Paulo į užkla-simus atsakome raštu. Rašyt galima lie-tuviškai arba kuria nors kita kalba.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą. Perkame ir parduodame dolerius ir kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas grei-tas ir sąžiningas.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.

Rua Mauá 207, kampus rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai Įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.



BRAZILIJOS NAU- JIENOS.

BAISI AUDRA SĂO PAULE.

Skaitydami iš plataus pasaulio gau namas žinias, dažnai užtikdavome apie siaučiančias tai šen, tai ten smarkias audras, pridariusias žmonėms milžiniškų nuostolių. Toms žmonių nelaimėms tegalėdavome baisesis tik iš laiškeščių paduodamų žinių. Bet štai, šio mėnesio 11 dieną ir Săo Paulo gyventojams teko skaudžiai nuo baisios gamtos bausmės—audros nukentėti.

Tos dienos apie 5 valandą ryto, kada dar dauguma žmonių ramiai miegojo, praužė tokia smarki audra su per kunią, krušą ir viesulų, kokios šio miesto gyventojai jau senai nebuvo matę. Audra palietė didesnę miesto dalį sugriaudama kelias didesnes imones, nu griovė daug gyvenamųjų namų, išlaužė medžius, išvartė elektros ir telegrafo stulpus, nunešė stogus ir t. p. Krisdama kliaušinio didžio ledai išmūšė langus ir sunaikino visą augmeniją. Ledų iškrito tiek daug, kad, nežūrint šilto klimato, vietomis jų krūvos stovėjo iki rytdienos.

Per audrą keletas žmonių žuvo ir apie 50 sužeistų. Materialiai nuostoliai neapskaičiuojami.

ATVYKSTA LIETUVOS ĮGALIUOTAS MINISTERIS.

Iš patikimų šaltinių teko sužinoti, kad rugsėjo mėn. 17 dien. rytiniu traukiniu iš Rio de Janeiro atvyksta į Săo Paulį Lietuvos Įgaliuotas Ministeris Pietų Amerikai P. J. Aukštuolis. Kaip gir dėti Săo Paulo Lietuvos kolonijos organiacijos ir šiaip visuomenės Gerbiama Sveičią rengiasi kuošičikmingiausiai su tikti.

PRIE ŽEMĖS ŪKIO TRUKSTA DAR- BININKŲ.

Padaugėjus kiek darbams miestuose prie statybų ir fabrikuose, vietos brazilų laikrašėlio «Folia da Noite» pra nešimu, kai kurie fazendų savininkai nusiskundžia, kad jiems prie žemės ūkio darbų jaučiamas didelis trukumas darbininkų.

Žinoma, kad prie žemės ūkio darbų darbininkams būtų kiek geriau ap mokama, tai gal ir to trukumo nebūtų. O kaip dabar, tai aišku, kad kiekvienas įleško kur geriau.

APVOGĖ TAUTINĮ MUZIEJU.

Rio de Janeiro, policija sučiupo tulp Josino Caetano Silva, kuris vogė iš Brazilijos tautinio muziejaus senėnas ir kitokias retas brangenybes. Išvogta keletas etnografijos dalykų ir nemažai auksinių daiktų kelių tukstančių milrei sų sumai. Nekurlių daigtų pas areštutu tajj jau neberado.

ĮVEDAMA NAUJA TVARKA PRAMO GOMS RENGTI.

Saryšy su uždarymu politinės so cialistų organizacijos «Aliansa Nacio nal Libertadora» įvedama griežtesnė kontrolė įvairioms sueigoms bei šiaip rengiamoms pramogoms. Dabar kiek viena organizacija, rengdama kokius nors pasilinksminimus, bei šiaip pramo gas turės be paprasto leidimo pramo goms rengti, imti dar iš policijos šefo specialų leidimą «alyarâ de seguran ça».

Pranešimai.

LIET. S-GOS BRAZILIJOJ POSĖDIS

įvyksta šį šeštadienį, rugsėjo 14 d. 4 val. p. p., Lietuvių Namuose, rua Bandeirantes, 92.

Pirmininkas.

LIETUVIU MOTERU DRAUGIJOS NARĖMS.

Šį sekmadienį, rugsėjo mėn. 15 d. D. L. K. Vytauto mokykloj, Viljoj Be loj šaukiamas eilinis Lietuvių Moterų Draugijos susirinkimas, kuriame bus svarstomi svarbus D-jos reikalai. Susirinkimo pradžia lygiai 2 val. po pietų. Prašome narių susirinkti punktuoliškai, nes 3 val. ten pat prasideda ats. kap. Čiuvinsko paskaita.

Pirmininkė.

SIUVYKLAI reikalingi užbaigęjai su praktika prie vyriškų rūbų. Apmokama gerai.

Rua Carlos Botelha Nr. 58
(Braz) S. Paulo.

Pašto dėžutė

Redakcijoj yra laišкаи:

L. Vaičekauskas, P. Urbonas, P. Rinkevičius, P. Ruzgytel, B. Purviniui, A. Pleckaitytei, J. Puk'nis, J. Steponaitis, J. Navickas, J. Mackevičius, P. Leščius, A. Jankauskas. J. Jasiūnas, T. Davolytė, V. Grigaitui, S. Gėrnis, B. Galeckas, L. Valbis, J. Balčiūnas, K. Laučiui, J. Zakarevičiui, B. Grigui A. Švapis, S. Stasiulaitis, V. Liubčikui, V. Klimanskui, F. Pileckui, J. Pributšiui.

PASTABA: Laiškų ėmėjai neturin tieji išsipirkę pašto dėžutės — moka už laiška 200 reisų.

Administracija.

Sparnuoti Lietuviai.

Gauta Săo Paule, platinimui, S. Amerikoj «Atlaso» išleista apie pirmuosius Lietuvos transatlantinius lakūnus a. a. St. Darių ir St. Girėną knyga «Sparnuoti Lietuviai».

Knyga labai gražiai išleista, gra žiu drobės viršeliu, gausiai paveiksliuota ir labai įdomi. Knygos turinys: Žūvusių lakūnų biografijos, jų pasirengimas žygiui, žygis ir jo trąginga pabaiga, tragedijos priežastis ir kit.

Knygos kaina 1½ dolerio. Gautieji pinigai eina a. a. Dariaus ir Girėno paminklo statybos fondu.

Kiekvienas susipratęs lietuvis turėtų šią knygą, kaip atmintį žūvusių lakūnų, įsigyti.

Knygą galima gauti Lietuvos Konsulate ir «Lietuvio» redakcijoj.

* * *

**SKELBKITES
TIK „LIETUVY“**

Paieškojimas.

Lietuvos Respublikos Konsulatas Săo Paulo, rua Aureliano Cautinho, 10 paieško žemiau išvardintus asmenis:

1. Žungailą Vincą — iš Šiaulių miesto.
2. Vilnonį Antaną iš Anykščių m.
3. Vilnonytę — Grebniekienię Oną, iš Anykščių miestelio.
4. Švarčą Karolį ir Švarcienię Eleną, kilusius iš Šančių — Kaunas.
5. Šapolienę — Karvelytę Elzbietą.
6. Vilką Boleslovą, Tartokų kun, Jonavos valšė.

7. Jakubonį Kazį, Kupiškio valšė.
8. Slavainį Alfonso, Kriukių m. Šiaulių apskr.

9. Žalnierukynienię Zuzaną.
 10. Zigmantienę Elzbietą.
 11. Juozas ir Stepanida Bykovał.
 12. Kacevičių S.
 13. Abukauskaitę Ona arba Abukovska Anna.
 14. Dr. M. Kairauską.
 15. Levitasą Joselij.
- Visi piliečiai, kurie žino paieško mujų asmenų gyvenamąsias vietas, tepraneša jų adresus Konsulatui.

VILLA ZELINA.

ŽEMĖS SKLYPAI BE NUOŠIMČIU ĮLGAM IŠSIMOKĖJIMUI po 30\$000 milr. mėnesiui. Duodama išsimokėjimui ir statybos medžiaga. Už grynus pinigus žemė su didele nuolaida. Taip pat už grynus pinigus parduodami jau pastatyti ir gerai įrengti namai.

Tikrų žinių gauti galima kreiptis visumis dieňomis vietoj — Kontoroj Avenida Zelina, 33.

Karlos Korkiško.

SIUVYKLA A. Vasiliausko

Rua da MOÓCA 512º

GREITAS SUSISIEKIMAS GRAZIUOJU LAIVU MASSILIA

SANTOS — EUROPA PER 10 DIENU

Gražiausiai įrengti apartamentai, kabinos pirmos, antros ir trečios klasės.

Kas penkiolika dienų išeina geriausi laivai: «AURIGNY», BELLE ISLE», «EUBEE», «FORMOSE», «GROIX», «JAMAIQUE», «KERGELEN» ir «LIPARI».

Gražiausios kabinos — gerai įrengta virtuvė veltui vynas ir visi valgiai.

Rua Libero Badaró 33-A S. Paulo
Avenida Rio Branco 11/13 Rio
Rua 15 de Novembro, 186. Santos

Agencia:

LIETUVIAI SUSIDOMĖKIT

Labai gražioj ir sveikoj vietoj, Alto do Belemzinhos rajone

stovi VILLA FORMOZA

kur parduodama pigiai ir ilgam išsimokėjimui žemė, po 4\$000 vienam kv. metrui, beto DUODAMA VELTUI PLYTOS.

Susisiekimas autobusais «Villa Formosa» iš Praça Săo José (Largo do Belem).

Norintieji įsigyti sklypus nuosavybėn šioje gražioje vietoje prašoma kreiptis kasdien nuo 1 iki 6 val. vakaro, į agencija, rua Alvaro Ramos, 135.

Bonde Belem iki sustojimo vietai. Iš Mokos galima nueiti pėstiems einant rua Hypodromo, arba važiuojant autobusais, Quarta Parada. Kam patogiau, bet kuriuo laiku Avenida Zeli na Nr. 42. pas V. VALIUKEVIČIŲ.